

Allò que només s'aprèn amb la literatura*

En temps convulsos, quan ens sentim a la deriva, la literatura sempre dona algunes coordenades. Anne Frank ho va dir molt clar: “Les persones lliures difícilment s’adonaran del que signifiquen els llibres per als qui vivim engarjolats”. La literatura ens posa davant el mirall i ens pregunta: Som lliures?

Alguna cosa passa al teu cos quan llegeixes Homer. Una vella veritat et sacseja i t’obre els ulls. Et converteixes en Ulisses dins del cavall de Troia. “Un clàssic és un llibre que no esgota mai el que ha de dir”, va sentenciar Italo Calvino. També ens va recordar que els clàssics donen una forma a l’experiència futura, proporcionant models, continguts, termes de comparació, esquemes de classificació, escales de valors, paradigmes de bellesa. Tota lectura deixa una marca, encara que en el moment no la sentim.

Gràcies a la imaginació hem inventat mites i històries; dibuixat la tecnologia del demà i somiat amb viatges a les estrelles. Les intuïcions poètiques han estat precursoras del progrés de la ciència. Les cròniques detallades ens porten a la comprensió de l’estructura compacta de l’àtom. “La literatura, incloent-hi la més antiga, l’oral, té la capacitat de produir idees i d’esculpir perspectives que penetren en el nostre interior i transformen el nostre esperit, *vulguem o no*”. Les cursives són nostres, la frase d’Olga Tokarczuk.

La literatura ha d’estar oberta a tothom, sense cap fre. Accés universal.

Perquè la literatura ens desperta i sacseja, encén la ment. És combustible i és foc. Llegim en solitud, però no estem sols quan llegim. Entrellaçats en les èpoques i els caràcters que se’ns obren en el llibre, aterrem en personatges de ficció, per a insinuar-nos trets nous en tornar del viatge. Perquè la literatura és la contradicció i el matís que ens devem com a individus i com a societat.

Tal vegada llegir no ens faci millors persones, però deixarà en qui llegeix indicis de l’amplitud i la diversitat del món. Així mateix, compartir el que s’ha llegit amb amigues, coneguts, companyes de classe, membres del club de lectura o en les xarxes socials ens donarà tant o més plaer que la lectura mateix: parlar sobre llibres és una manera de reescriure’ls. I la història de la literatura és la història de la lectura; avança més enllà de les fogueres públiques, de la censura i del soroll i la fúria dels nostres dispositius electrònics.

Pot ser que no siguem molts, però no només comptem els números. Formem un ecosistema ben articulat: lectors, escriptores, traductores, editors, crítics literaris, llibreteres, bibliotecaris... Ens uneix la literatura. Per això volem consolidar i prestigiar aquesta xarxa, reivindicar el valor del llibre. Perquè el que ens ensenya la literatura

només es pot aprendre llegint literatura. Perquè la literatura parla de les coses que ens afecten a tots: valor, por, amistat, mort, amor, solidaritat.

Qui llegeix sap per què llegeix. Si ets dels qui no llegeixen, deus tenir les teves raons.

Pots estar tranquil, en qualsevol cas. Si alguna cosa hem après en els llibres és que, encara que tu no t'ocupis de la literatura, la literatura sempre es preocuparà per tu.

*Manifest pro-literatura promogut per Meettok Fundazioa.

Adhesions:

katixa agirre, uxue alberdi, iñaki aldekoa, oihane amantegi, miren amuriza, beñat arginzoniz, txema arinas, miren arratibel, yolanda arrieta, mikel arruabarrena, garazi arrula, aintzane atela, gotzon barandiaran, maialen berasategi, jon bilbao, itxaro borda, harkaitz cano, angel erro, hedoi etxarte, josé fernández de la sota, julen gabiria, aintzane galardi, aritz galarraga, oihana garmendia, jorge giménez bech, ekaitz goikoetxea, josu goikoetxea, aritz gorrotxategi, oier guillan, nerea ibarzabal, juan kruz igerabide, izaskun igoa, tere irastortza, jose anjel irigarai, karmele jaio, edorta jimenez, irati jimenez, felipe juaristi, jon kortazar, goiatz labandibar, hasier larretxea, iñigo larroque, santi leoné, anjel lertxundi, karlos linazasoro, pello lizarralde, nerea loiola, maite lopez las heras, elizabeth macklin, juanra madariaga, peru magdalena, juan ramon makuso, gerardo markuleta, miren agur meabe, antxiñe mendizabal, laura mintegi, inazio mujika iraola, kepa murua, elena olave, carlos ollo, pello otxoteko, aritz pardina, eider rodriguez, txani rodriguez, beñat sarasola, danele sarrugarte, asier serrano, mikel soto, castillo suarez, eli tolaretxipi, garbiñe ubeda, itziar ugarte, yurre ugarte, juan manuel uría, juan luis zabala, josu zabaleta, iban zaldua, patxi zubizarreta.